

АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Резюме

У статті проводиться аналіз проблем адаптації студентів гуманітарних спеціальностей до дистанційного навчання в умовах пандемії. Розглядаються та аналізуються основні елементи, переваги та недоліки дистанційної освіти, а також прогнозуються перспективи її розвитку в сучасній Україні.

На основі теоретичного аналізу дослідження доводиться, що ефективність дистанційного навчання підвищується з використанням новітніх інформаційно комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх сервісів і платформ дистанційного навчання, які використовують ЗВО в умовах пандемії COVID 19: ED-ERA, MOODLE, PADLET, МІЙ КЛАС, CLASSTIME, EQUITY MAPS, GOOGLE CLASSROOM, GOOGLE SITES, GOOGLE FORMS. Застосування веб-семінарів, відеоклінів, аудіо сценаріїв, форумів, діаграм, ICQ, Skype, онлайн тестування, інтерактивних підручників і дошок.

Спираючись на дослідження проблем адаптації студентів гуманітарних спеціальностей до умов дистанційного навчання нами було проведено дослідження на освітній платформі Google Classroom за допомогою Blank Quiz. Вибірку склали 182 студенти I-IV курсів Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету, спеціальностей 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 035 «Філологія», 052 «Політологія», 053 «Психологія», 054 «Соціологія», 231 «Соціальна робота».

Результати дослідження показали, що більшість студентів за час дистанційного навчання опанували вміння самостійної роботи, підвищили свій рівень знань. Найбільшою проблемою, яка постала в даному питанні – відсутність живого спілкування з викладачами, одногрупниками та робота в університетській аудиторії. Натомість позитивно відзначили мобільність і доступність. Потенціал та ефективність дистанційних технологій оцінюється респондентами доволі високо.

Визначено шляхи успішної адаптації студентів гуманітарних спеціальностей до умов дистанційного навчання: проведення заходів, які сприяють інтерактивній участі студентів у освітньому процесі та позааудиторній діяльності; робота студентів повинна бути добре спланована, це допомагає створити сприятливе соціальне середовище; висока самоорганізація студентів, при якій підвищується творчий та інтелектуальний потенціал; прагнення й мотивація до здобуття знань; вміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою, опанування новітніми

інформаційними технологіями; підготовленість педагогічних кадрів до організації онлайн навчання.

***Ключові слова:** адаптація; дистанційне навчання; інформаційно-комунікаційні технології; освітні платформи; освітні технології; пандемія; студенти гуманітарних спеціальностей.*

Вступ. У сучасному світі відбувається еволюція освітніх технологій, що сприяє активному впровадженню дистанційного навчання. Змінилися способи поширення та використання інформації, освітні технології сприяють впровадженню дистанційного навчання як одного з напрямів стратегічного розвитку освітньої системи України. Застосування дистанційних технологій в освіті залежить від матеріально-технічного забезпечення, рівня підготовленості викладачів та готовності студентів навчатися в режимі онлайн.

Заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID - 19 охопили всі сфері життя українського суспільства. Безпосередньо вплинули і на систему організації освітнього процесу, зокрема у вищій школі. У зв'язку з несприятливою епідемічною ситуацією та з метою запобігання захворюваності на COVID-19 в Україні ухвалено рішення щодо вжиття запобіжних карантинних заходів, введення в країні надзвичайної ситуації, в тому числі тимчасове закриття навчальних закладів (Постанова КМ України від 11.03.2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», відповідно до Наказу МОН України від 16.03.2020 р. № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» та листа МОН України від 27.03.2020 № 1/9-178 «Щодо завершення 2019/20 навчального року»). Таким чином, заклади вищої освіти переходять на дистанційну форму навчання. Перехід на дистанційну форму навчання передбачав широке впровадження в освітній процес новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Саме ефективне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, як зазначають Р. Гуревич, М. Кадемія, М. Козяр, «сприяє розвитку мислення, пам'яті, уваги,

спостережливості; формуванню професійно орієнтованих знань, умінь і навичок; розвитку комунікативних здібностей; формуванню умінь і навичок приймати оптимальні рішення або пропонувати варіанти їх розв'язку в надзвичайних ситуаціях; розвитку вміння здійснювати експериментально дослідницьку діяльність; створенню умов для самооцінки, систематизації та узагальнення майбутнім кваліфікованим фахівцем одержаної інформації з метою професійного самовизначення, покращення якості підготовки» (Гуревич, Кадемія & Козяр, 2012), що вочевидь є пріоритетним завданням сучасного закладу вищої освіти. Успішність організації дистанційного навчання у ЗВО з використанням новітніх ІКТ зумовлена, по-перше, інформатизацією як провідним освітнім трендом; по-друге, особливостями сучасного студентства як представників 8 «покоління Z», або «цифрового покоління», для якого існування у віртуальному інформаційному середовищі є абсолютно природним.

Під час пандемії COVID-19 спостерігаємо активне впровадження в освітній процес вищої школи різних віртуальних форм навчання, зокрема онлайн курсів, онлайн тренінгів, онлайн воркшопів, онлайн коучингів, хакатонів, вебінарів; використання електронних віртуальних лабораторій, соціальних мереж, створення платформ спілкування за науковими інтересами, проведення міжнародних онлайн конкурсів та ін. Водночас, у студентів виникають психологічні труднощі в адаптації до онлайн навчання, а саме: зміна соціального статусу; адаптація до нового формату навчання, соціальна адаптація до викладачів та до групи в цілому; великий обсяг самостійної роботи; труднощі з тайм-менеджментом та розподілом часу; труднощі оволодіння новими видами діяльності, професійними вміннями, знаннями та навичками. Життя і здоров'я студентів багато в чому визначаються рівнем їхньої адаптивності – вродженої та набутої здатності до адаптації, тобто пристосування до всього різноманіття життя за будь-яких умов. Традиційність досліджень процесу адаптації студентів до навчання у ЗВО може створювати уявлення про вивченість цього питання, хоча його

складність і міждисциплінарний характер змушують звертатися до нових його сторін. Зокрема, недосить досліджено те, яку роль в адаптації до дистанційного навчання у ЗВО, управлінні часом в період надзвичайної ситуації відіграє здатність особистості керувати власним часом. Тому в період дистанційного навчання постає актуальна проблема – адаптація студентів до умов дистанційного навчання.

Мета статті полягає в дослідженні адаптації студентів гуманітарних спеціальностей до дистанційного навчання в умовах пандемії.

В межах нашого дослідження вирішувалися наступні **завдання**: 1) визначити особливості використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій як освітнього тренду сучасної педагогіки за умов організації дистанційної освіти у ЗВО в Україні під час пандемії COVID-19; 2) провести діагностику ефективних впливів на адаптацію студентів гуманітарних спеціальностей до умов дистанційного навчання.

Методики дослідження. Досліджуючи проблему новітніх освітніх трендів в організації навчання у вищій школі в умовах викликів сьогодення, ми використали ряд методів наукового дослідження. Одним із ключових методів на початковому етапі дослідження був метод аналізу літератури. Він дозволив з'ясувати зміст основних понять нашого дослідження, у тому числі освітнього тренду, інформатизації освітнього процесу у вищій школі, інформаційно-комунікаційних технологій навчання (ІКТ), візуалізації, мережевого спілкування та ін. Використання методу порівняння дозволило порівняти погляди вітчизняних науковців на проблему нашого дослідження. За допомогою методу синтезу було визначено практико-прикладні аспекти використання ІКТ під час організації дистанційного формату освітнього процесу у вищій школі, у тому числі виявлено особливості ефективного використання окремих засобів ІКТ.

Для виявлення проблем адаптації студентів гуманітарних спеціальностей до умов дистанційного навчання нами було проведено анкетування за допомогою освітньої платформи Google Classroom з використанням Blank

Quiz. Вибірку склали 182 студенти I-IV курсів Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету, спеціальностей 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 035 «Філологія», 052 «Політологія», 053 «Психологія», 054 «Соціологія», 231 «Соціальна робота».

Результати. За результатами проведеного дослідження було виявлено наступні показники.

Стосовно запитання щодо застосування онлайн платформ в освітньому процесі 96,7% респондентів відповіли, що «так» (рис.1).

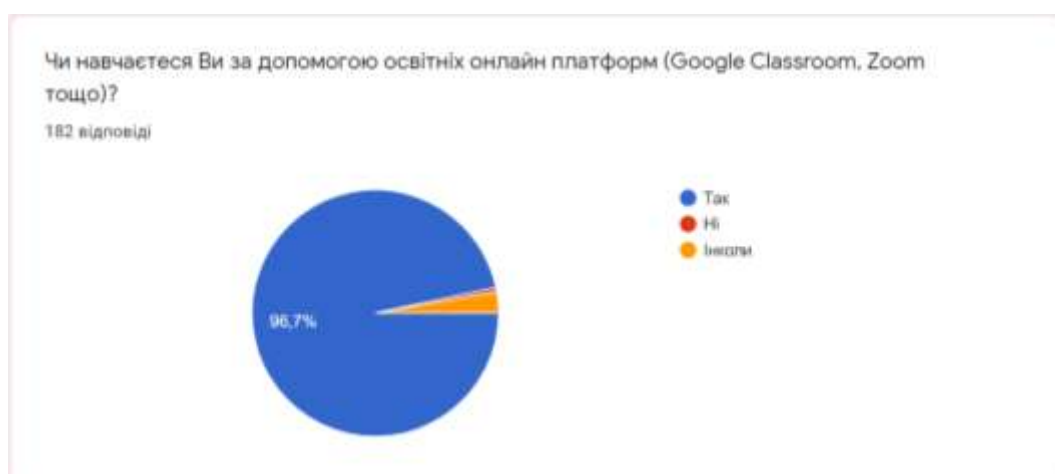
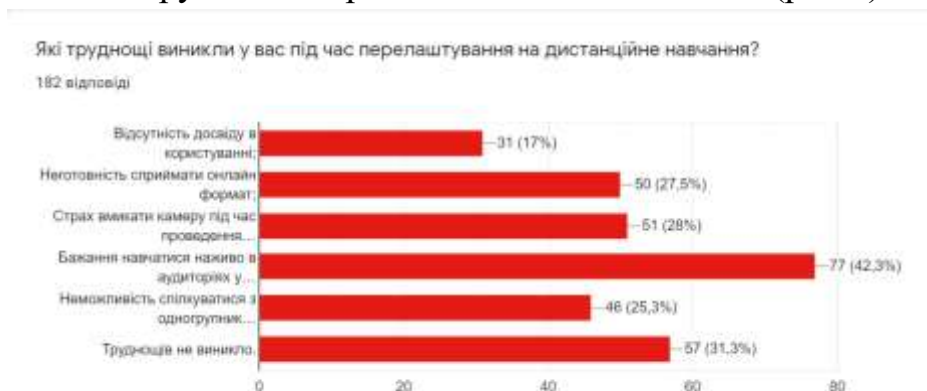

Рисунок 1. Результати опитування

На запитання щодо труднощів, які виникли під час переходу на дистанційну форму навчання, 42,3% (77 осіб) студентів відповіли «Бажають навчатися офлайн, в аудиторіях університету», натомість 31,3% (57 осіб) респондентів вказали, що труднощів не виникло, а 28 % (51 особа) назвали «Страх вмикати камеру під час проведення онлайн занять» (рис.2)

Рисунок 2. Результати опитування

Стосовно запитання «Скільки часу вам знадобилося для переходу на дистанційне навчання?» 50,5% респондентів вказали, що 1 тиждень; 19,2% – 2-3 тижні; 14,3% відповіли, що їм досі виникають проблеми (рис.3).

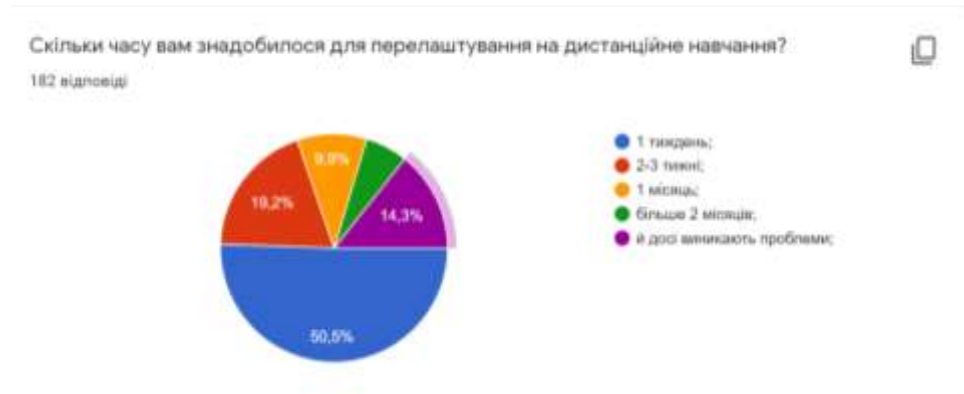

Рисунок 3. Результати опитування

На запитання «Які переваги містить дистанційне навчання?» 75,8% (138 осіб) відповіли: «Не потрібно нікуди їхати»; 64,3% (117 осіб) – «Можливість навчатися у будь-який час»; 62,1% (113 осіб) – «Мобільність» (рис.4).

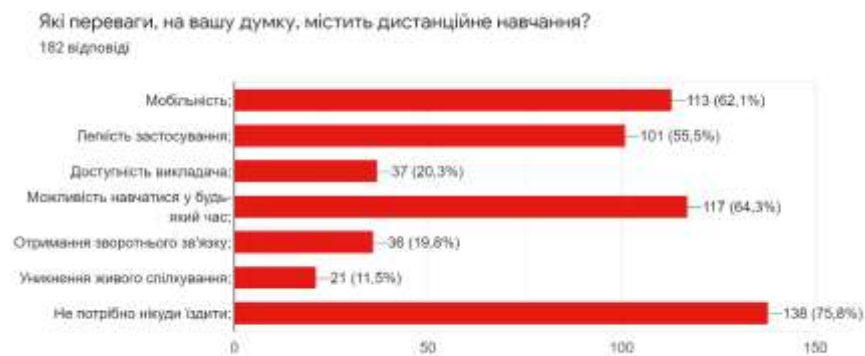

Рисунок 4. Результати опитування

На запитання «Які недоліки містить дистанційне навчання?» 71,4% (130 осіб) відповіли: «Відсутність живого спілкування»; 44% (80 осіб) – «Відсутність мотивації»; 30,2% (55 осіб) – «Обмеження викладання своїх знань у словесній формі» (рис.5)

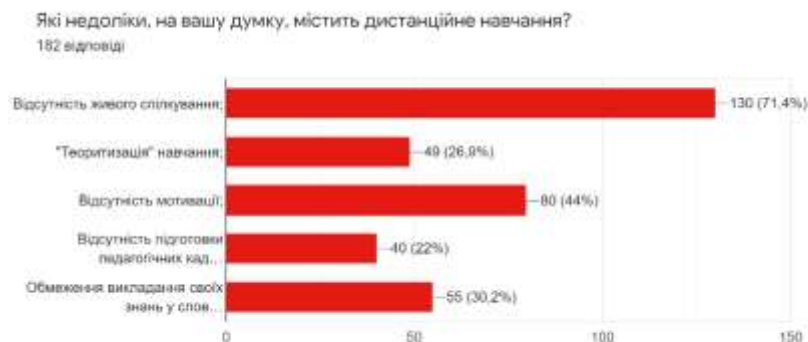

Рисунок 5. Результати опитування

На запитання «Що для вас стало досягненням під час дистанційного навчання?» 61,5% (112 осіб) відповіло, що «відчуття свободи, можливість самому планувати свій розпорядок дня та час для виконання завдання»; 45,1% (82 особи) – «здобув досвід користування різними ресурсами, про які раніше не знав»; 43,4 (79 осіб) – «швидка адаптація до дистанційного формату» (рис.6).

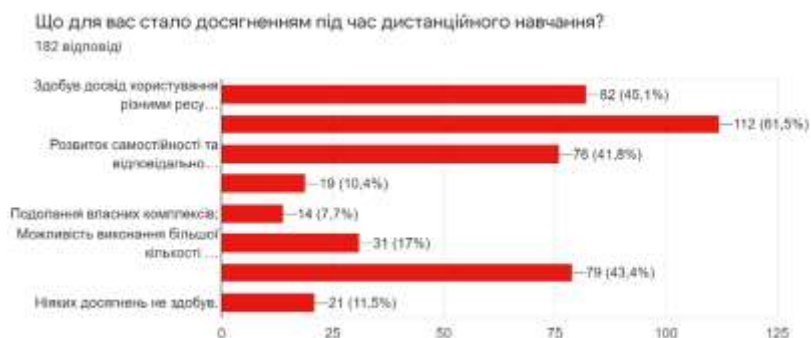

Рисунок 6. Результати опитування

Стосовно рівня мотивації до дистанційного навчання 48,9 % респондентів вказали на «середній» рівень; 24,7% – «високий»; 15,4% – «низький» (рис.7).

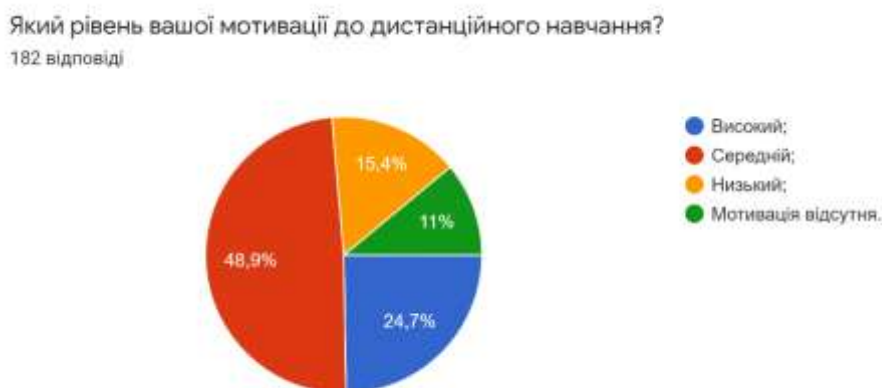

Рисунок 7. Результати опитування

На запитання «Що, на вашу думку, сприятиме успішній адаптації студентів до умов дистанційного навчання?» 56% (102 особи) респондентів відповіли, що «Застосування під час проведення занять навчальних ресурсів: відео роликів, фільмів, пакетів програмного забезпечення тощо»; 51,6% (94 особи) – «висока самоорганізація студентів»; 48,9% (89 осіб) – «готовність викладача до проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання» та «висока мотивація до здобуття спеціальності» (рис.8).

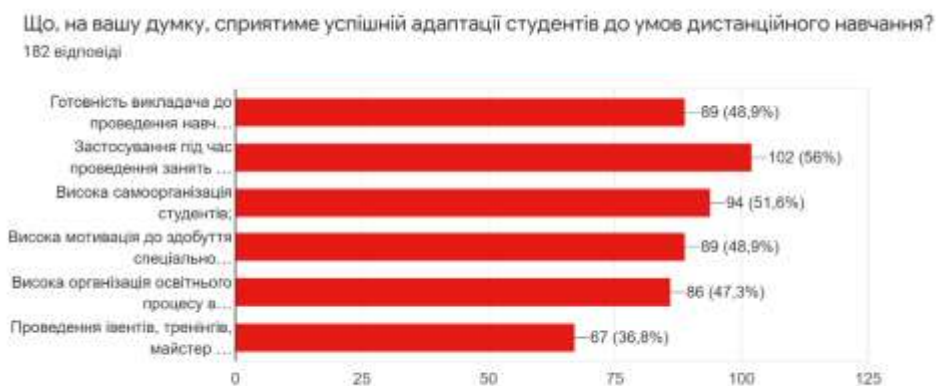

Рисунок 8. Результати опитування

На запитання «Яка, на вашу думку, ефективність дистанційного навчання?» за десятибальною шкалою 18,7% (34 особи) оцінили за шкалою на «7»; 17,6% (32 особи) – на «8»; 12,1% (22 особи) – на «9» (рис.9).

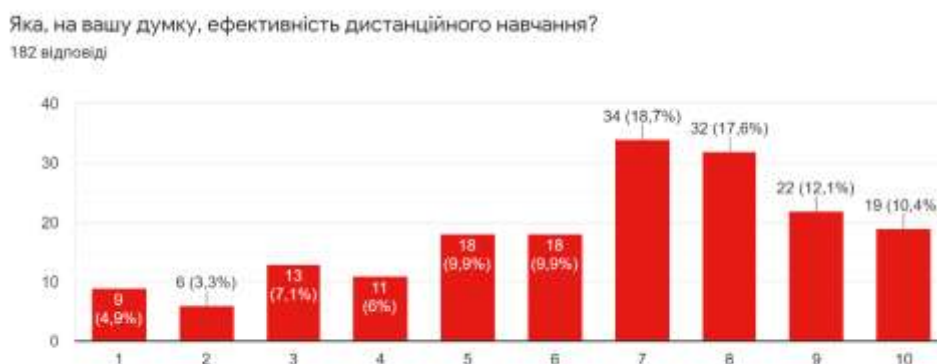

Рисунок 9. Результати опитування

Дискусія. У сучасному світі, що характеризується процесами швидкої інтеграції та глобалізації, ряд освітніх трендів виходить на перший план. Потенціал більшості з них можна ефективно використовувати і під час організації дистанційного освітнього процесу, зокрема у закладах вищої

освіти. До таких трендів відносимо підтримку принципів адаптивного навчання як студенто орієнтованого навчання; використання соціальних медіа в освітньому середовищі (відеоблоги на ютубі, стрічка фейсбуку тощо); гейміфікацію освіти як використання гри в якості онлайн-інструмента для створення навчального курсу (головним чином, це ефективно використовувати для курсів з практичною спрямованістю) та ін.

Використання електронних пристроїв, таких як інтернет та мультимедіа є основним засобом забезпечення електронного навчання, а зміст, технології та послуги – це три ключові сектори галузі електронного навчання. Програми вивчення мови за допомогою комп'ютера забезпечують мультимедіа звуками, відео, графікою та текстами, які дозволяють студентам піддаватися цільовій мові та культурі. На сьогоднішній день існує багато сервісів і платформ дистанційного навчання, які використовують вищі школи в умовах пандемії COVID 19. Найпоширенішими є : ED-ERA, MOODLE, PADLET, МІЙ КЛАС, CLASSTIME, EQUITY MAPS, GOOGLE CLASSROOM, GOOGLE SITES, GOOGLE FORMS. Дизайн курсів електронного навчання зазвичай базується на певному контексті з використанням веб-семінарів, відеокліпів, аудіо сценаріїв, форумів, діаграм, ICQ, Skype, онлайн тестування, інтерактивних підручників і дошок.

У свою чергу, варто наголосити, що віртуальний освітній простір не здатний забезпечити студента реальним соціальним середовищем, в якому він може практикувати свої навички, тоді як традиційний університет – це лабораторія для життєвого досвіду (Kokarieva & Khomenko-Semenova, 2019). Армстронг стверджує, що традиційне університетське містечко забезпечує важливу перехідну структуру для «... старшокласників щоб стати дорослими та успішними громадянами» (Armstrong, 2000). Навіть молоді люди зазнають тяжких наслідків, якщо в їхньому житті перервуться процеси соціалізації. Зростання соціального вакууму поставило б людину в невдале становище. У кампусах є центри студентського життя та розвитку, які заохочують студентів до створення клубів, асоціацій, студентських організацій тощо для

спілкування з однокурсниками, які можуть виявитись важливими в подальшому житті. Ці організації є інкубаторами нашої майбутньої громади та національними лідерами.

Особливої уваги заслуговує проблема адаптації студентів 1-го курсу, які не встигли адаптуватися до умов студентського життя, навчання в університетській аудиторії, роботи з деканатом та студентським самоврядуванням. Першочерговими стали проблеми поселення до гуртожитку, оформлення студентських квитків та стипендіальних карток. Подібні проблеми віднесли на другий план організацію роботи на освітніх онлайн платформах, а ще менше часу лишилося для налагодження «дистанційного» клімату в групах, хоча, беручи до уваги роботу наставників академічних груп ФЛСК НАУ, варто наголосити, що наставники відіграли важливу роль в адаптації першокурсників до дистанційного навчання.

Разом з тим, соціальні навички є важливими для досягнення успіху в будь-якій організації. Дослідження показали, що соціальні тварини мають більший мозок, оскільки їм потрібно мати справу один з одним. Для соціалізації у тварин важливим є догляд; тоді як у людей – це розмова. Наскільки Інтернет є носієм комунікацій, він не може замінити дружню та стимулюючу бесіду віч-на-віч із одногрупником чи викладачем. Студент може засвоїти свою комунікаційну майстерність шляхом усних презентацій, необхідних у традиційних ЗВО, де академічна група зазвичай виступає сурогатною аудиторією (Kokarijeva & Khomenko-Semenova, 2019).

Адаптації студентів до дистанційного навчання неможлива без наявності їх мотивації і свідомості. Але крім цих чинників здобувачі освіти, стикаються з низькою пропускнуою спроможністю мереж (особливо в невеликих віддалених місцях та в зоні проведення бойових дій). Крім складності з електро- та інтернет мережами дистанційна освіта не ефективна, якщо не має відповідного програмного забезпечення (Прибилова, 2013).

Крім технічних проблем, які будуть перешкоджати повноцінному дистанційному навчанню, виникають проблеми соціально-психологічного

характеру. Студентам перешкоджає здобувати дистанційну освіту невміння точно й зрозуміло висловлювати свої думки, а також труднощі з коротким формулюванням та стислим аргументуванням своєї позиції (більш всього відчувається в чатах та відео конференціях). Ще одна проблема цього напрямку, пов'язана з тим, що основа дистанційного навчання – письмова, це обмеження студента викладання своїх знань в словесній формі (Мельник, Бороденко & Богданова, 2017).

Водночас, варто наголосити на великій кількості переваг онлайн-освіти, зокрема, варто врахувати просторові чи географічні ознаки онлайн-освіти. Прихильники онлайн-класів вказують на зручність проходження курсу з будь-якої точки країни. Без будь-яких вимог до місця проживання студенти з усього світу можуть записатися на курси. Пов'язувати світ через освіту – це благородна амбіція (Nadalyn, 1999). Можливо, це надає особливу перевагу величезного значення. Світ стає одним великим кампусом через інтернет.

Перехід до онлайн-технологій в освіті надає можливості використовувати нові методики та більш ефективні методи навчання. Основні перспективи розвитку використання онлайн-навчання можна узагальнити так: мобільність; доступність; групове спілкування; гнучкий графік навчання; вартість; доступність викладача; удосконалення професійних навичок.

Разом з тим, варто врахувати потенційні об'єктивно-суб'єктивні проблеми запровадження онлайн-освіти, до яких належать:

- недостатня розробленість методології упровадження нових інформаційних технологій в освітній процес;
- низький рівень адаптації наявних електронних освітніх ресурсів до курсу спеціальних дисциплін, заснованих на навчально-методичних комплексах (НМК);
- відсутність спеціалізованої системи розвивального навчання для педагогів: перехід від базової ІКТ-компетентності до професійного рівня педагогічної ІКТ-компетентності;

- низький рівень загальної комп'ютерної підготовки викладацького складу;
- недостатня вивченість психолого-педагогічних аспектів комп'ютерного навчання;
- недостатній рівень опрацьованості наступних напрямків: підвищення мотивації шляхом створення для викладачів системи стимулів до інноваційної діяльності з використанням ІКТ (немає можливості реалізації через відсутність об'єктивних критеріїв оцінки ефективності їх застосування), системне використання ІКТ в освітньому процесі;
- труднощі при формуванні критеріїв оцінки інформатизації освіти в цілому, а також окремих освітніх установ. Це пов'язано, в першу чергу, з відсутністю вимірників і чітких критеріїв ефективності використання ІКТ (Kokarieva & Khomenko-Semenova, 2019).

Висновок. Отже, провівши наше дослідження, та, спираючись на його завдання, можемо зробити наступні висновки.

У організації дистанційного освітнього процесу в умовах пандемії варто враховувати сучасні освітні тренди, особливе місце серед яких належить інструментам візуалізації. Підтвердженням цьому є проведене дослідження адаптації студентів, де, серед ефективних впливів на адаптацію до дистанційного навчання, більшість респондентів (56,7%) назвали застосування під час проведення занять відео роликів, фільмів, пакетів програмного забезпечення тощо. Можна стверджувати, що це зумовлено низкою певних чинників, а саме: 1) бурхливою цифровізацією усіх сфер життєдіяльності українського і світового суспільства в умовах карантину і пов'язаним з цим домінуванням візуальності в різних формах дистанційної комунікації, зокрема в освітньому процесі; 2) поліфункціональністю самої візуалізації, що за умов організації дистанційної освіти розглядається не лише як засіб трансляції наукового знання та структурування, ущільнення, компресії інформації, а й як підґрунтя для продукування нового теоретичного знання і відпрацьовування практичних вмій і навичок.

До головних освітніх тенденцій відносимо активне використання під час навчання інтернет-ресурсів, наприклад електронних бібліотек. І не лише України, а й світу, які під час глобального карантину надають користувачам необмежений і безкоштовний доступ. Слід зазначити, що ефективним засобом адаптації студентів до умов дистанційного навчання є формування і розвитку культури мережевого спілкування студентської молоді та нетворкінгу.

Також, варто зазначити, більшість студентів за час дистанційного навчання опанували вміння самостійної роботи, підвищили свій рівень знань і отримали впевненість у своїх силах і планах на майбутнє. Можна зробити висновок, що студенти за результатами дослідження студенти успішно адаптувалися до умов дистанційного навчання. Найбільшою проблемою, яка постала в даному питанні – відсутність живого спілкування з викладачами, одногрупниками та робота в університетській аудиторії. Натомість позитивно відзначили мобільність і можливість одночасно працювати за умов дистанційного навчання.

Основна мета дистанційного навчання – дозволити вчитися всім бажаючим, у кого є прагнення одержати професію. Інтерес до даної технології навчання опитані бачать не тільки в бажанні одержати освіту, але й у тому, що інформаційні технології впроваджуються в наше повсякденне життя. Потенціал та ефективність дистанційних технологій оцінюється респондентами доволі високо. Однак до можливої заміни традиційних технологій дистанційними вони поки що ставляться обережно.

До шляхів успішної адаптації студентів до навчання у дистанційній формі слід врахувати: проведення заходів, які сприяють інтерактивній участі студентів у освітньому процесі та позааудиторній діяльності; робота студентів повинна бути добре спланована, це допомагає створити сприятливе соціальне середовище; висока самоорганізація студентів, при якій підвищується творчий та інтелектуальний потенціал; прагнення й мотивація до здобуття знань; уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою,

опанування новітніми інформаційними технологіями; підготовленість педагогічних кадрів до проведення онлайн навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Гуревич, Р., Кадемія М. Ю., & Козяр М. М. (2012). Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті. Львів, Україна: Сполум.

Дітковська, Л. А. (2018). Масові відкриті онлайн-курси Prometheus: реалії та перспективи. Мережеве суспільство: ринок праці, суспільні відносини, роль профспілок: Збірник матеріалів круглого столу:16-17.

Мельник, Ю.В., Бороденко, Н.Д. & Богданова, Н.В. (2017). Деякі проблеми організації дистанційного навчання в ВНЗ. П'ята міжнародна науково-практична конференції. 26 травня 2017, Київ, Україна: КНУБіА.

Прибилова, В.М. (2013). Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. Проблеми сучасної освіти, (4), 27-37.

Armstrong, Lloyd. (2000). Distance Learning: An Academic Leader's Perspective On a Disruptive Product," Change, Volume 32, Number 6.

Kokareva, A., & Khomenko-Semenova, L. (2019). Analysis of Professional Motiveness and Pedagogical Skills of Teachers. Danish Scientific Journal (DSJ): 17-22.

Kokarieva, A., Khomenko-Semenova, L., Glushanytsia, N., Ievtushenko, I., & Odarchenko, R. (2019). Information and Communication Technologies in the Professional Training of Engineers. International Workshop on Conflict Management in Global Information Networks (CMiGIN 2019), Lviv, Ukraine, 29 November, 2019, CEUR-WS.org, online.

Nadaly, C. (1999). Distance Learning: Linking the Globe Through Education. World Trade.

REFERENCES

Hurevych, R., Kademiia M. Yu., & Koziar M. M. (2012). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v profesiinii osviti [Information and communication technologies in vocational education]. Lviv, Ukraina: Spolom.

Ditkovska, L. A. (2018). Masovi vidkryti onlain-kursy Prometheus: realii ta perspektyvy [Mass open online courses Prometheus: realities and prospects]. Merezheve suspilstvo: ryнок pratsi, suspilni vidnosyny, rol profspilok: Zbirnyk materialiv kruhloho stolu:16-17.

Melnyk, Yu.V., Borodenko, N.D. & Bohdanova, N.V. (2017). Deiaki problemy orhanizatsii dystantsiinoho navchannia v VNZ [Some problems in the organization of distance learning in higher education]. Piata mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsii. 26 travnia 2017, Kyiv, Ukraina: KNUBiA.

Prybylova, V.M. (2013). Problemy ta perevahy dystantsiinoho navchannia u vyshchykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [Problems and advantages of distance learning in higher educational institutions of Ukraine]. Problemy suchasnoi osvity, (4), 27-37.

Armstrong, Lloyd. (2000). Distance Learning: An Academic Leader's Perspective On a Disruptive Product," Change, Volume 32, Number 6.

Kokareva, A., & Khomenko-Semenova, L. (2019). Analysis of Professional Motiveness and Pedagogical Skills of Teachers. Danish Scientific Journal (DSJ): 17-22.

Kokarieva, A., Khomenko-Semenova, L., Glushanytsia, N., Ievtushenko, I., & Odarchenko, R. (2019). Information and Communication Technologies in the Professional Training of Engineers. International Workshop on Conflict Management in Global Information Networks (CMiGIN 2019), Lviv, Ukraine, 29 November, 2019, CEUR-WS.org, online.

Nadaly, C. (1999). Distance Learning: Linking the Globe Through Education. World Trade.

L. Khomenko-Semenova, O. Alpatova, J. Prokhorenko

**ADAPTATION OF HUMANITIES STUDENTS TO DISTANCE
LEARNING AS A PROBLEM OF MODERN PEDAGOGY IN A
PANDEMIC CONDITION**

Abstract

The article analyzes the problems of adaptation of humanities students to distance learning in a pandemic. The main elements, advantages and disadvantages of distance education are considered and analyzed, as well as the prospects of its development in modern Ukraine are forecasted.

Based on the theoretical analysis of the study, it is proved that the effectiveness of distance learning increases with the use of the latest information and communication technologies (ICT), educational services and distance learning platforms that use free learning in a pandemic COVID 19: ED-ERA, MOODLE, PADLET, MY CLASS, CLASSTIME, EQUITY MAPS, GOOGLE CLASSROOM, GOOGLE SITES, GOOGLE FORMS. Application of webinars, video clips, audio scripts, forums, charts, ICQ, Skype, online testing, online tutorials and boards.

Based on the study of the problems of adaptation of humanities students to the conditions of distance learning, we conducted a study on the educational platform Google Classroom using Blank Quiz. The sample consisted of 182 first- and fourth-year students of the Faculty of Linguistics and Social Communications of the National Aviation University, specialties 029 "Information, Library and Archival Affairs", 035 "Philology", 052 "Political Science", 053 "Psychology", 054 "Sociology", 231 Social work".

The results of the study showed that most students during distance learning have mastered the skills of independent work, improved their level of knowledge. The biggest problem that arose in this issue - the lack of live communication with

teachers, classmates and work in the university audience. Instead, mobility and accessibility were positively noted. The potential and efficiency of remote technologies is highly rated by respondents.

The ways of successful adaptation of students of humanitarian specialties to the conditions of distance learning are determined: carrying out of the actions promoting interactive participation of students in educational process and extracurricular activities; students' work should be well planned, it helps to create a favorable social environment; high self-organization of students, which increases the creative and intellectual potential; aspiration and motivation to acquire knowledge; ability to interact with computer equipment, mastering the latest information technologies; readiness of pedagogical staff to organize online learning.

Keywords: *adaptation; distance learning; information and communication technologies; educational platforms; pandemic; educational technologies; students of humanities.*